УДК 631.527:633.13
Буняк О. І., канд. с.-г. наук, заступник директора з наукової роботи
Носівська селекційно-дослідна станція Миронівського інституту пшениці ім. В.М. Ремесла НААН
e-mail: Bunuak@gmail.com

СЕЛЕКЦІЯ НА ТЕХНОЛОГІЧНІ ПОКАЗНИКИ ЯКОСТІ ГОЛОЗЕРНОГО ВІВСА

Зернова маса голозерного вівса – це суміш перших – п'ятих зернівок. Перші зерна мають кращі посівні якості, оскільки раніше утворюються і краще дозрівають. Відсутність синхронності цвітіння, наливу і дозрівання зерен у різних частинах колоска голозерного вівса є однією з причин невирівняності зерен за крупністю. Різноякісність зернівок у колоску голозерного вівса – один із факторів, що впливає на зниження його врожайності та визначає особливості ведення насінництва.

Показники технологічної якості зерна визначають підсумкову цінність сорту вівса при виробництві продуктів харчування. У гонитві за врожайністю сортів можна втратити їх якість, а, отже, і привабливість для харчової промисловості. Тому створення сортів, що володіють адаптивністю до умов вирощування та одночасно мають високі показники технологічної якості зерна, є надзвичайно важливим.

Метою роботи було встановлення частки впливу «генотип – середовище» на формування технологічних показників якості та створення кращих голозерних зразків, що поєднують продуктивність з високою крупністю зерна.

Аналіз проводили з визначенням натури, крупності (маса 1000 зерен) та визначали відсоток плівчастих зерен у загальній масі голозерних сортів.

Результати дисперсійного аналізу протягом 5 років випробування встановили, що найбільший вплив на прояв натури зерна у зразків виявив рік вирощування – 57 %, частка впливу сорту склала 13 %, взаємодія факторів – 30 %. Маса 1000 зерен голозерного вівса виявила найбільшу сортову залежність – 64 %, вплив року вирощування склав 29 %. Частка впливу сортових особливостей на утворення плівчастих зерен становила 26 %, найбільше обумовлювалася дана ознака (49 %) умовами вирощування, взаємодія факторів склала 25 %.

Серед голозерних сортів за масою 1000 зерен виділився зразок селекції Носівської СДС під назвою 'Тембр' – середнє значення 28,0 г, що істотно переважав за показником інші голозерні сорти. Він сформував найменшу кількість плівчастих зерен за роки досліджень ($\overline{X}$=2,35 %), а також відзначався високим показником натури зерна 630 г/л.

Проведення селекційної роботи із вдосконалення голозерного вівса обумовило створення врожайного, крупнозерного (за масою 1000 зерен близького до плівчастих сортів), стійкого проти вилягання та хвороб сорту 'Тембр', який за результатами 2-х річного випробування в мережі Державної кваліфікаційної експертизи внесено до Реєстру сортів придатних для поширення в Україні на 2016 рік.

УДК 635.64:632.35:631.544
Вабищевич В. В., канд. биол. наук, старший научный сотрудник лаборатории защиты овощных культур и картофеля
Институт защиты растений НАН Беларуси, агр. Прилуки, Беларусь
e-mail: deprik@yandex.ru

ВЫЯВЛЕНИЕ И ИДЕНТИФИКАЦИЯ БАКТЕРИАЛЬНЫХ ПАТОГЕНОВ ТОМАТА ЗАКРЫТОГО ГРУНТА

Многолетний мониторинг томата закрытого грунта выявил, что бактериозы являются основным лимитирующим фактором к получению высоких урожаев. В предыдущих исследованиях (2007–2010 гг.) установлено, что культура поражалась возбудителями из рода *Clavibacter spp., Pseudomonas spp.* и *Erwinia spp.* Смена гибридного состава томата, переход на выращивание с использованием искусственного субстрата и активное внедрение современных технологий внесли свою корректировку в современную фитопатологическую картину. Однако, обладая высокой адаптационной способностью, бактериозы с постоянной регулярностью поражают растения из сезона в сезон. Целью являлось уточнение видового состава возбудителей бактериозов томата и установление путей возобновления инфекции.

В 2016 г. при маршрутных обследованиях тепличных комбинатов Минской и Витебской области были отобраны растения с явными симптомами бактериального поражения. Анализу подвергались стебель (базальная, средняя и верхушечная часть), листья и плоды томата Раисса F_1, Тореро F_1 и Гродена F_1, и их семена.